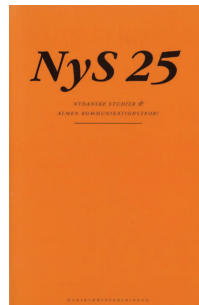


NyS

Titel:	”Når jeg hører ordene <i>kvantitativ analyse</i> , tænder jeg min regnemaskine”
Forfatter:	Jann Scheuer
Kilde:	<i>NyS – Nydanske Studier</i> & <i>Almen kommunikationsteori</i> 25, 1999, s. 131-133
Udgivet af:	Dansklærerforeningen
URL:	www.nys.dk



© NyS og artiklens forfatter

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre NyS-numre (NyS 1-36) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

“NÅR JEG HØRER ORDENE KVALITATIV ANALYSE, TÆNDER JEG MIN REGNEMASKINE”

KOMMENTAR TIL

PROFESSOR OLE TOGEBYS ANMELDELSE AF

DEN UMULIGE SAMTALE

– SPROG, KØN OG MAGT I JOBSAMTALER

AF JANN SCHEUER

OM AT ANMELDE EN HEL BOG

Min bog har tre dele. Den indeholder 1) en teoretisk del, 2) en kvantitativ empirisk del og 3) en kvalitativ empirisk del (tre case-studier).

Del 2 er ikke særlig omfangsrig: 36 sider. Det kapitel som Togeby især interesserer sig for, kapitlet om sammenhængen mellem køn, succes og talemængder, fylder 12 sider. Case-studierne er derimod ret omfangsrige. Del 3 fylder 99 sider.

De kvalitative empiriske analyser af jobsamtaler omtaler Togeby ikke i sin anmeldelse. Han skriver tværtimod at de empiriske resultater *især* består i *to optællinger*. Ved man ikke at de kvalitative kapitler eksisterer, får man det indtryk at bogen beskriver en rent kvantitativ undersøgelse? og endda en mislykket en af slagsen, en hvor observationernes antal er så lille at det for den egentlige videnskab ville være fup at konkludere noget som helst på baggrund af dem. Men nuvel, der er heldigvis kun tale om humanniora, som Togeby skriver.

Det talmæssige vender jeg tilbage til nedenfor. Pointen er for nærværende at Togeby, uden at skrive at det er det han gør, kun anmelder en del af min bog. Ser man på det empiriske for sig, er det ligefrem en mindre del af bogen han baserer sin anmeldelse på: han vælger at fokusere på det kvantitative og nævner end ikke de mere omfangsrige og måske også mere substantielle kvalitative analyser, der baserer sig på kritisk diskursanalyse. Det synes jeg ikke er nogen redelig fremgangsmåde. Togeby giver ikke anmeldelsens læser noget ordentligt indtryk af hvad bogen indeholder.

OM GRICE OG HENSIGT OG RELEVANS

Grices maksimer kan forstås og naivt misforstås. Den naive misforståelse går ud på at man regner maksimerne for at være umiddelbart beskrivende. Gør man det, er det ingen sag at afvise Grice med belæg i empiri. Eksemplet *Jeg brækkede ingen arme* som svar på *Hvordan var din ferie?* er så et modeksempel til Grices teori. Der svares jo ikke umiddelbart på spørgsmålet. Den korrekte forståelse af Grice er at maksimerne har en helt anden status: de er et forudsat grundlag. Det er jeg helt enig med Togeby i, og hvis jeg har duttet Grice noget andet på, er det mod bedre vidende.

Men der er en mere reel faglig uenighed mellem Togeby og mig. Jeg er ikke nogen tilhænger af Grice, og det er Togeby (med mindre jeg misforstår ham). Jeg tror ikke at det som Togeby betragter som den fundamentale indsigt i Grices teori – at forståelse af meningen styres af hensigt og relevans – er en passende beskrivelse af menneskers tænkning i kommunikation. Mit problem med den beskrivelse er at den er for intellektualiserende, at den i for høj grad gør forståelse af betydning til et logisk regnearbejde.

Menneskene bliver gjort alt for intellektuelle. Det handler store dele af min bogs teoriafsnit om, og det er i den forbindelse jeg bruger Bourdieu (Scheuer 1998:35-62). Bl.a. hos ham finder jeg et alternativ til Grice: Bourdieu er ikke så tilbøjelig til at reducere menneskers handlen til udslag af intellektet.

Så når Togeby skriver at jeg mangler den ovennævnte fundamentale indsigt fra Grice i mine analyser, så beskriver han et faktum: den er der ikke. Og jeg tillader mig at tage hans iagttagelse som udtryk for at han har fundet en vis konsistens i mit arbejde. Men årsagen er at mit teoretiske ståsted er et andet end Togebys og ikke at jeg ikke forstår Grice. Det er næsten som om Togeby bruger sig selv som maksime.

OM STATISTIK

Togeby er som nævnt betænkelig ved tallene i min undersøgelse. Når der kun er to-tre personer i hver gruppe, skriver han, er det umuligt at lave signifikant statistik. Og han skriver ligefrem om videnskabelig svindel. Hertil kan jeg kun svare at t-testen, som er den test jeg primært bruger i undersøgelsen, fungerer også for grupper af den størrelse. Det er ukorrekt at det er umuligt at lave signifikant statistik på så små grupper.

Den store tabel som Togeby har konstrueret, er interessant. Det er en oplagt idé at tage alle undersøgelsens observationer og stille dem op som

Togeby har gjort. Tabellen giver en god talmæssig oversigt over de jobsamtaler der er undersøgt. Jeg har ikke opstillet en lignende tabel i min bog. Togeby giver sit bud på årsagen – et bud der ikke stiller mig i noget fordelagtigt lys.

Togebys konklusioner er imidlertid ikke holdbare. Som jeg skriver i min bog, er observationerne (dvs. de jobsamtaler der behandles statistisk) fra virksomhed A udvalgt sådan at der er lige mange kvinder og mænd der får, henholdsvis ikke får, job. Den udvælgelse afspejler ikke virkeligheden. I virkeligheden fik flere mænd end kvinder job i virksomhed A. Det viser også tallene i kantede parenteser i Togebys tabel: seks mænd og to kvinder fik job. Hvad forholdet mellem køn og succes angår, giver observationerne fra virksomhed A altså et fordrejet billede: i forhold til virkeligheden er andelen af kvinder med succes for stor og andelen af mænd med fiasko for lille.

Togeby og jeg er enige om at det er en successtrategi at tale meget i virksomhed A. Derfor svarer overrepræsentationen af succesfulde kvinder til en overrepræsentation af kvinder der taler meget. Og derfor er det slet og ret uholdbart at konkludere at kvinderne i virksomhed A talte mest og mændene mindst. Naturligvis kan man ikke lave generaliseringer om virkeligheden ud fra et materiale der ikke afspejler den. Det må man ikke, som matematikerne siger. Men det gør Togeby.

Alt dette står tydeligt at læse i min bog, oven i købet i det kapitel som Togeby har viet al sin opmærksomhed (ibid.:114).

Togeby mener også at man (vistnok med mine urene metoder) skulle kunne finde belæg for at det fører til fiasko at tale meget i virksomhed B. Det er ukorrekt. Der er kun én succesfuld ansøger i virksomhed B, og derfor kan man ikke teste hypoteser der knytter an til succes og fiasko, som jeg også skriver på side 114. Man kan ikke konkludere noget på baggrund af den nederste linje i Togebys tabel.

Årsagen til at jeg ikke har en tabel som Togebys i min bog, er at jeg synes den opfordrer til forhastede og ukorrekte konklusioner.

LITTERATUR

Scheuer, Jann 1998: *Den umulige samtale – sprog, køn og magt i jobsamtaler*. København: Akademisk Forlag.